

LOSONCZI PÁL

1919. szeptember 18. Bolhó, Somogy vármegye –
2005. március 28. Kaposvár

MTI/MTVA Fotóarchívum

FŐBB TISZTSÉGEI

A barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnöke	1950–1960
Az MDP KV póttagja	1954. május 30.–1956. október 31.
Az MSZMP KB tagja	1957. június 29.–1989. február 21.
Földművelésügyi miniszter	1960. január 15.–1967. április 12.
Az Elnöki Tanács elnöke	1967. április 14.–1987. június 25.
Az MSZMP PB tagja	1975. július 2.–1987. június 23.

PÁLYÁJA

Apja, Laklia Mihály bolhói gazdálkodó volt, akit 1923-ban – az első világháborúban kapott kitüntetései révén – vitézzé avattak, fia 1936-ban várományosi alapon szintén a Vitézi Rend tagja lett. Anyját Vidák Máriának hívták.

Hivatalos életrajza szerint 1945-ig mezőgazdasági munkásként dolgozott, attól kezdve a földosztás során juttatott földjén gazdálkodott. 1945-ben lépett be a Magyar Kommunista Pártba, s szülőfaluja párttitkára lett. 1946-ban a Bolhótól 18 kilométerre fekvő Barcsra költözött, s 1948-ban a település határában többedmagával termelőszövetkezeti csoportot alakított, amelynek elnökévé választották; munkája mellett 1948–1960 között a járási, 1950–1962 között a Somogy megyei pártbizottság vezetőségi tagja volt. Az 1950-ben „Vörös Csillag” nevet felvett termelőszövetkezet – köszönhetően jórészt a teljesítménybérezés bevezetésének (premizálás formájában) – az ország élenjáró kollektív mintagazdaságává vált, amely az elnök politikai megbecsülésében is megmutatkozott. 1951. decemberben az akkor életre hívott Termelőszövetkezeti Tanács tagja, 1954-ben elnökségi tagja, 1953. májusban országgyűlési képviselő, 1954 májusában az MDP KV póttagja, 1954 októberében a Hazafias Népfront Országos Tanácsának tagja lett, 1956-ban téeszelnöki tevékenységéért a Kossuth-díjat is megkapta. – A törvényhozásnak és a HNF OT-nak folyamatosan 1989-ig maradt tagja, utóbbinak 1968–1989 között elnökségi tagja volt.

Az 1956-os forradalom után továbbra is az átmenetileg megcsappant taglétszámú, de egyben maradt Vörös Csillag Tsz.-t vezette. Az 1957. júniusi országos pártértekezleten bekerült a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságába, 1958-ban pedig megkapta a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérmet, amelyet az előző évben a

kormány az „ellenforradalom leverésében, az ország rendjének megszilárdításában” aktívan közreműködők számára alapított.

1960. január 15-én földművelésügyi miniszternek nevezték ki, a választás kifejezetten Kádár János személyes jó benyomásai miatt esett rá. Hivatali ideje alatt fejeződött be a téészesítés (1961-re a földek 90%-a került állami vagy szövetkezeti tulajdonba), s kezdődött meg a mezőgazdaság fellendítését célzó reformok kidolgozása, amelyek 1965-től a gazdaság többi területén is folytatódtak, s a hivatalosan az 1968-ban bevezetett „új gazdasági mechanizmusban” öltöttek testet. Mindezen folyamatokat azonban Fehér Lajos mezőgazdasági KB-titkár, majd miniszterelnök-helyettes irányította, aki mellett Losonczi – többek között a KB Mezőgazdasági Bizottsága (1960–1962) és a KB Szövetkezetpolitikai Munkaközösségének tagjaként (1966–1980) – csak segédszerepet kapott, ezért viszonyukat a lappangó bizalmatlanság jellemezte.

Miniszterként 1963–1965-ben a Termelőszövetkezeti Tanács elnökhelyettese, illetve 1965–1967-ben az Országos Termelőszövetkezeti Tanács elnöke volt. Részt vett az agrárium érdekképviseletének ellátására 1967-ben felállított Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa megszervezésében. Az új testületnek az eredeti szándék szerint ő lett volna az elnöke, de időközben változott a helyzet: 1967. április 14-én a miniszterség alól felmentve az Elnöki Tanács elnökévé választották. A kollektív államfői testület élén addig „hagyományosan” társutas politikusok álltak. Kádár annyiban őrizte meg a tisztség népfrontos jellegét, hogy Losonczi, elődjéhez, Dobihoz hasonlóan, paraszti származású volt, s karrierje annyiban atipikusnak tekinthető, hogy nem a pártapparátusból érkezett. Miután kiderült, hogy az 1968. augusztusi csehszlovákiai elleni katonai intervencióban való magyar részvételről is csak utólag értesült, 1969 elejétől állandó meghívottként részt vett a Politikai Bizottság ülésein, a legfőbb döntéshozó testületbe azonban csak 1975. júliusban került be. Államfőként szerepe a protokolláris feladatok ellátására korlátozódott, ezen kívül – elsősorban a harmadik világ országaiba tett látogatásaival – a külkapcsolatok alakításából vehette ki a részét, ám a legfőbb közjogi méltóság – igaz, eleve súlytalan – posztját meg sem próbálta tartalommal kitölteni. PB-tagként sem számított önálló politikai tényezőnek, a Kádár-féle centrumhoz, illetve az úgynevezett vidéki lobbihoz sorolták.

1987. június 23-án kimaradt a PB-ből, június 25-én visszahívták az Elnöki Tanács éléről is, de továbbra is a testület tagja maradt. Nyugdíjasként Barcsra költözött, a közélettől 1989 elején vonult végleg vissza: KB-tagságáról februárban köszönt le, képviselői mandátumáról való lemondását márciusban fogadták el, ezzel együtt az Elnöki Tanácsban viselt funkciója is megszűnt.

FŐ MŰVEI

A termelőszövetkezeti gazdálkodásról. Kaposvár, 1955.

Erősödő népi-nemzeti egység, békés egymás mellett élés. Válogatott beszédek, cikkek, 1960–1984. Kossuth Kiadó, Budapest, 1984.

IRODALOM

Bölgöny József–Hubai László: *Magyarország kormányai, 1848–2004.* Ötödik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004. 386.

Bolvári-Takács Gábor: Eszme és föld. Vázlatpontok Losonczi Pál agrárpolitikus portréjához. *Zempléni Múzsza*, 2006/2. http://www.zemplenimuzsa.hu/06_2/tudomany.pdf (A letöltés ideje 2014. szeptember 26.)

Bolvári-Takács Gábor: Csendben a csúcson. Vázlatpontok Losonczi Pál államfői portréjához. *Zempléni Múzsza*, 2008/3. http://www.zemplenimuzsa.hu/08_3/tudomany.pdf (A letöltés ideje 2014. szeptember 26.)

Komisszár Dénes: Mezőgazdaság és protokoll – Losonczi Pál kitüntetései a sajtó tükrében. In *Somogyi Múzeumok közleményei* 2006 17/C. Társadalomtudományok. Kaposvár, 2007. 91–108. <http://www.smmi.hu/publikaciok/2006/tarstud/07%20KOMISZAR.pdf> (A letöltés ideje 2014. szeptember 27.)